

Předmluva	3	5.3 Tzv. doba Blahoslavova (20. léta 16. stol. – 70. léta 16. stol.)	41
Obsah	4	5.3.1 M. Konáč z Hodišкова	41
Seznam zkratk a symbolů	7	5.3.2 V. Hájek z Libočan	41
1. Písemnictví starověku	8	5.3.3 O. Prefát z Vlkanova	41
1.1 Mezopotámie	8	5.3.4 J. Blahoslav	41
1.2 Egypt	9	5.4 Tzv. doba Veleslavínova (70. léta 16. stol. – 20. léta 17. stol.)	41
1.3 Indie	10	5.4.1 Latinsky psaná tvorba: T. Hájek z Hájku • J. Campanus Vodňanský	42
1.4 Čína	10	5.4.2 Česky psaná tvorba	43
1.5 Persie	11	5.4.2.1 D. Adam z Veleslavína	43
1.6 Syropalestina	11	5.4.2.2 M. Dačický z Heslova	43
1.7 Antika	12	5.4.2.3 K. Harant z Polžic a Bezruč	43
1.7.1 Řecko	12	5.4.2.4 V. Vratislav z Mitrovic	43
1.7.2 Řím	15	6. Baroko v evropské literatuře	44
2. Středověká evropská literatura	19	6.1 Architektura, malířství	44
2.1 Středověké chápání světa a vzdělanost	19	6.2 Hudba	45
2.2 Románská a gotická kultura	19	6.3 Literatura	45
2.3 Obecné znaky středověké literatury	20	6.3.1 Commedia dell'arte	45
2.3.1 Anglická literatura	21	6.3.2 Itálie: T. Tasso	45
2.3.2 Německá literatura	21	6.3.3 Španělsko: P. Calderón de la Barca	45
2.3.3 Severské literatury	21	6.3.4 Anglie: J. Donne • J. Milton	46
2.3.4 Ruská literatura	22	6.3.5 Německo: A. Gryphius • H. J. Ch. von Grimmshausen	46
2.3.5 Francouzská literatura	22	7. Baroko v české literatuře	48
2.3.6 Španělská literatura	22	7.1 Specifika českého barokního umění	48
3. Česká literatura středověku	24	7.2 Literatura	49
3.1 Architektura, sochařství, malířství	24	7.2.1 Domácí literatura – naukové texty, duchovní lyrika	49
3.2 Staroslověnské písemnictví	25	7.2.2 Tvorba pololidová	50
3.3 Latinsky psaná literatura	26	7.2.3 Tvorba lidová – slovesný folklor	50
3.4 Počátky česky psané literatury	26	7.2.4 Exulantská literatura	50
3.4.1 Epika	27	7.2.4.1 J. A. Komenský	51
3.4.1.1 Česky psané legendy	28	8. Klasicismus, osvícenství a preromantismus v evropské literatuře	54
3.4.2 Lyrika	28	8.1 Klasicismus	54
3.4.3 Žakovská poezie, satira a skladby naukové	28	8.1.1 Architektura, sochařství, malířství, hudba	55
3.4.4 Vznik dramatu	29	8.1.2 Literatura	55
3.5 Literatura doby husitské	29	8.1.2.1 Francie: P. Corneille • J. Racine • Molière • J. de La Fontaine	56
3.5.1 Husovi předchůdci	29	8.1.2.2 Itálie: C. Goldoni	57
3.5.2 Mistr Jan Hus	29	8.2 Osvícenství	57
3.5.3 Vrcholné období husitství	30	8.2.1 Francie: Ch.-L. Montesquieu • Voltaire • P. A. C. de Beaumarchais	57
3.5.4 Doba pohusitská	30	8.2.2 Encyklopedisté	58
4. Renesance a humanismus v evropské literatuře	32	8.2.3 Libertinismus	58
4.1 Architektura, malířství, sochařství	33	8.2.4 Anglie: D. Defoe • H. Fielding • J. Swift • L. Sterne • S. Richardson	58
4.2 Italská literatura	33	8.3 Preromantismus	58
4.2.1 Dante Alighieri	33	8.3.1 Francie: J.-J. Rousseau • A.-F. Prevost • F.-R. de Chateaubriand	59
4.2.2 F. Petrarca	34	8.3.2 Německo: G. E. Lessing • J. G. Herder • J. W. Goethe • F. Schiller	59
4.2.3 G. Boccaccio	34	9. Romantismus ve světové literatuře	62
4.2.4 N. Machiavelli	34	9.1 Architektura, malířství, sochařství	62
4.3 Francouzská literatura	35	9.2 Hudba	63
4.3.1 F. Villon	35	9.3 Literatura	63
4.3.2 F. Rabelais	35	9.3.1 Německo: Novalis • J. a W. Grimmové • H. Heine • C. Brentano • A. von Arnim • H. von Kleist	63
4.3.3 P. de Ronsard	35	9.3.2 Anglie: G. G. Byron • P. B. Shelley • J. Keats • W. Scott	64
4.3.4 M. de Montaigne	36	9.3.3 Rusko: A. S. Puškin • M. J. Lermontov • N. V. Gogol	65
4.4 Španělská literatura	36	9.3.4 Francie: V. Hugo • Stendhal • A. Dumas • A. de Musset	66
4.4.1 L. de Vega	36	9.3.5 USA: E. A. Poe	68
4.4.2 T. de Molina	36	9.3.6 Polsko: A. Mickiewicz • J. Słowacki	68
4.4.3 M. de Cervantes y Saavedra	36	9.3.7 Uhry: S. Petöfi • M. Jókai	68
4.5 Anglická literatura	37	9.3.8 Slovensko: štúrovci	69
4.5.1 G. Chaucer	37	10. Národní obrození	70
4.5.2 Ch. Marlowe	37	10.1 Periodizace	71
4.5.3 T. More	37	10.2 Architektura, malířství, sochařství	71
4.5.4 W. Shakespeare	37	10.3 Hudba	71
5. Renesance a humanismus v Čechách	39	10.4 První etapa národního obrození (70. léta 18. stol. – počátek 19. stol.)	72
5.1 Architektura, malířství, věda	39	10.4.1 J. Dobrovský	72
5.2 Raný humanismus (70. léta 15. stol. – 20. léta 16. stol.)	40	10.4.2 Věda	72
5.2.1 Latinsky píšící čeští humanisté: Jan z Rabštejna • B. Hasištejnský z Lobkovic • J. Skála z Doubravky	40	10.4.3 Novinářství	73
5.2.2 Národní humanismus	40	10.4.4 Divadlo	73
5.2.2.1 V. Kornel ze Všehrd	40	10.4.5 Poezie	74
5.2.2.2 Ř. Hrubý z Jelení	41		
5.2.2.3 Hynek z Poděbrad	41		

10.5 Druhá etapa národního obrození (počátek 19. stol. – 1830)	74	14.4 Manifest České moderny	116
10.5.1 J. Jungmann	74	14.4.1 J. S. Machar	116
10.5.2 Rukopisy (RKZ)	75	14.4.2 A. Sova	117
10.5.3 F. Palacký	75	14.4.3 F. X. Šalda	118
10.5.4 P. J. Šafařík	76	14.4.4 O. Březina	118
10.5.5 J. Kollár	76	14.5 Tzv. generace buřičů	119
10.5.6 V. K. Klicpera • J. N. Štěpánek	76	14.5.1 S. K. Neumann	119
10.5.7 F. L. Čelakovský	77	14.5.2 F. Šrámek	120
10.6 Třetí etapa národního obrození (1830–1848)	78	14.5.3 K. Toman	120
10.6.1 J. K. Tyl	78	14.5.4 V. Dyk	121
10.6.2 K. H. Máchá	79	14.5.5 F. Gellner	121
10.6.3 K. J. Erben	80	14.6 P. Bezruč a jeho Slezské písně	122
10.7 Čtvrtá etapa národního obrození (50. léta 19. stol.)	81	15. Poezie ve světové literatuře v předválečném, válečném a meziválečném období 123	
10.7.1 K. Havlíček Borovský	82	15.1 Hudba a kinematografie	123
10.7.2 B. Němcová	83	15.2 Výtvarné umění	123
11. Realismus a naturalismus ve světové literatuře 86		15.3 Moderní básnické směry ve světové literatuře	124
11.1 Architektura, malířství	87	15.3.1 G. Apollinaire • Ch. Morgenstern	124
11.2 Hudba	87	15.3.2 Futurismus, kubofuturismus: F. T. Marinetti • V. Majakovskij • V. Chlebnikov	125
11.3 Literatura	87	15.3.3 Expresionismus: G. Trakl	126
11.3.1 Anglie: Ch. Dickens • W. M. Thackeray • Ch. a E. Brontëové • R. L. Stevenson	87	15.3.4 Dadaismus: T. Tzara	126
11.3.2 Francie: H. de Balzac • G. Flaubert • É. Zola • G. de Maupassant	88	15.3.5 Surrealismus: A. Breton • L. Aragon • P. Éluard	127
11.3.3 Rusko: I. S. Turgeněv • I. A. Gončarov • L. N. Tolstoj • F. M. Dostojevskij	90	15.4 Další spisovatelé této doby	127
11.3.4 Polsko: H. Sienkiewicz	91	15.4.1 Rusko: A. A. Blok • S. A. Jesenin • A. Achmatovová • M. I. Cvetajeva	127
11.3.5 Severské země: H. Ibsen • H. Ch. Andersen	91	15.4.2 USA: E. Pound • T. S. Eliot	128
11.3.6 USA: M. Twain	92	15.4.3 P. Neruda • F. G. Lorca • R. Thákur	128
12. Česká literatura 2. pol. 19. stol. 93		16. Próza a drama ve svět. lit. v předválečném, válečném a meziválečném období 129	
12.1 Architektura, malířství, sochařství	93	16.1 Obraz 1. svět. v. v literatuře: E. M. Remarque • R. Rolland • H. Barbusse • E. Hemingway • M. Šolochov	129
12.2 Hudba	94	16.2 Osobnosti jednotlivých národních literatur	130
12.3 Májovci (60. léta 19. stol.)	94	16.2.1 Rusko: M. Gorkij • L. Andrejev • M. Bulgakov • I. Bunin • I. Babel • B. A. Pilňak • B. Pasternak • A. Grin • K. Paustovskij	130
12.3.1 J. Neruda • V. Hálek • K. Světlá • A. Heyduk • V. Šolc • R. Mayer • J. Arbes • G. Pfeleger-Moravský	94	16.2.2 Anglie: J. Conrad • D. H. Lawrence • J. Joyce • V. Woolfová • R. Kipling • G. K. Chesterton • J. Galsworthy	131
12.4 Ruchovci a lumírovci (70.–80. léta 19. stol.)	98	16.2.3 USA: F. S. Fitzgerald • W. Faulkner • S. Lewis • T. Dreiser • J. Steinbeck • J. London • T. Wilder	132
12.4.1 S. Čech • E. Krásnohorská • J. Vrchlický • J. V. Sládek • J. Zeyer	99	16.2.4 Německo: T. Mann • H. Mann • L. Feuchtwanger • H. Hesse	133
12.5 Realisticko-naturalistická literatura (80.–90. léta 19. stol.)	102	16.2.5 Rakousko: S. Zweig • H. Broch • R. Musil	133
12.5.1 Historická próza: A. Jirásek • Z. Winter • J. Svátek • V. Beneš Třebízský	102	16.2.6 Francie: M. Proust • A. de Saint-Exupéry • A. France • A. Gide • L. F. Céline	134
12.5.2 Venkovská próza: K. V. Rais • T. Nováková • A. Stašek • J. Holeček • K. Klostermann • J. Š. Baar	103	16.3 Německy píšící pražští autoři: F. Kafka • M. Brod • G. Meyrink • E. E. Kisch • F. Werfel	134
12.5.3 Národní divadlo	104	16.4 Světové drama 1. pol. 20. stol.: G. B. Shaw • B. Brecht • A. Jarry • J. Cocteau • G. Hauptmann • H. von Hofmannsthal • F. Wedekind • E. O'Neill	135
12.5.4 Realistické drama: L. Stroupežnický • G. Preissová • A. a V. Mrštíkové	105	17. Česká poezie od konce 1. svět. v. do konce 2. svět. v. 137	
12.5.5 Naturalismus: K. M. Čapek-Chod • J. K. Šlejhar; městské téma: I. Herrmann	105	17.1 Architektura, sochařství, malířství, hudba, film	137
13. Světová literatura na přelomu 19. a 20. stol. 107		17.2 Proletářská poezie: J. Wolker • J. Hora • J. Hořejší	138
13.1 Architektura, malířství	107	17.3 Poetismus, surrealismus	140
13.2 Nové filozofické koncepce	108	17.3.1 Devětsil	140
13.3 Impresionismus, symbolismus, dekadence	108	17.3.2 V. Nezval	140
13.4 Tzv. prokletí básníci ve francouzské literatuře: Ch. Baudelaire • J. A. Rimbaud • P. Verlaine	109	17.3.3 J. Seifert	141
13.5 Ostatní francouzští básníci: T. Corbière • S. Mallarmé • P. Valéry • Lautréamont	111	17.3.4 K. Biebl	142
13.6 Anglie: O. Wilde	112	17.4 Katolický proud	143
13.7 Německo: R. M. Rilke	112	17.4.1 J. Deml	143
13.8 USA: W. Whitman	112	17.4.2 J. Zahradníček • B. Reynek	143
13.9 Belgie: E. Verhaeren • M. Maeterlinck	112	17.5 Spirituální proud	144
13.10 Rusko: A. P. Čechov	113	17.5.1 F. Halas	144
14. Česká literatura od přelomu 19. a 20. stol. do konce 1. svět. v. 114		17.5.2 V. Holan	145
14.1 Architektura, sochařství, malířství, hudba	114	17.5.3 F. Hrubín	145
14.2 Moderní revue: M. Marten • J. Karásek ze Lvovic • A. Procházka	115	17.5.4 V. Závada	146
14.2.1 K. Hlaváček	115	17.6 Jarní almanach básnický 1940: K. Bednář • J. Orten	146
14.3 Katolická moderna	116		

18. Česká próza, drama a kritika od konce 1. svět. v.**do konce 2. svět. v. 148**

18.1 Dvacátá léta	148
18.1.1 Reakce na 1. svět. v.; expresionismus: L. Blatný • L. Klíma • J. Váchal • R. Weiner	148
18.1.1.1 Legionářská literatura: R. Medek • F. Langer • J. Kopta • J. Kratochvíl	149
18.1.1.2 J. Hašek • J. John	150
18.1.2 Imaginativní próza: V. Vančura • K. Konrád	150
18.1.3 Katolický proud: J. Durych • J. Čep	151
18.1.4 Ruralismus: J. Knap • F. Křelina	152
18.1.5 Reportážní próza	153
18.2 Třicátá léta	153
18.2.1 Socialistický realismus: M. Majerová • M. Pujmanová • I. Olbracht	153
18.2.2 Psychologická próza: J. Havlíček • E. Hostovský • J. Glazarová • V. Řezáč • M. Součková	155
18.2.3 Demokratický proud: E. Bass • K. Poláček • K. Čapek • J. Čapek • F. Peroutka	156
18.3 Čtyřicátá léta: historická a biografická próza: M. V. Kratochvíl • F. Kožík • K. Schulz	158
18.4 Drama (20.–40. léta)	158
18.4.1 Osvobozené divadlo: J. Voskovec • J. Werich; D 34: E. F. Burian	159
18.5 Literární kritika (20.–40. léta)	161

19. Světová literatura od konce 2. svět. v. do současnosti ... 163

19.1 Architektura, malířství, hudba	164
19.2 Obraz 2. svět. v. v literatuře: W. Churchill • A. Fadějev • B. Polevoj • V. Grossman • V. Někrasov • K. Simonov • J. Bondarev • C. Malaparte • P. Levi • N. Mailer • J. Heller	165
19.3 Osobnosti jednotlivých národních literatur	166
19.3.1 Ruská literatura: A. Solženicyn • V. Šukšin • V. Nabokov • Č. Ajtmatov	166
19.3.2 Německá literatura: H. Böll • G. Grass • Ch. Wolfová	167
19.3.3 Rakouská literatura: I. Bachmannová • T. Bernhard • P. Handke • J. M. Simmel • E. Jelineková	167
19.3.4 Italská literatura: A. Moravia • I. Calvino • U. Eco	168
19.3.5 Americká literatura: W. Saroyan • J. D. Salinger • T. Capote • J. Updike • E. L. Doctorow • W. Styron • S. Bellow • B. Malamud • P. Roth • I. B. Singer • W. Allen • T. Pynchon • J. Irving • B. Dylan	169
19.3.6 Francouzská literatura: P. Boulle • A. Malraux • R. Queneau • J. Prévert • G. Bataille • J.-M. G. Le Clézio • M. Tournier	170
19.3.7 Anglická literatura: J. Fowles • I. Murdochová • W. Golding • I. McEwan • A. Hailey • G. Greene • S. Rushdie	171
19.3.8 Spisovatelé ostatních literatur: D. Tatarka • R. Sloboda • P. Esterházy • I. Kertész • C. J. Cela • N. Mahfúz • W. Soyinka • M. Waltari • P. Høeg • W. Szymborská • H. Murakami	171
19.4 Existencialismus: J.-P. Sartre • A. Camus • B. Vian	172
19.5 Beatnici: J. Kerouac • W. S. Burroughs • K. E. Kesey • A. Ginsberg • L. Ferlinghetti • Ch. Bukowski	173
19.6 Rozhňevaní mladí muži: K. Amis • J. Braine • J. Wain • J. Osborne	174
19.7 Nový román: A. Robbe-Grillet • M. Butor • N. Sarrautová • C. Simon	175
19.8 Magický realismus: G. García Márquez • A. Carpentier • J. Cortázar • I. Allendová	176
19.9 Absurdní drama: A. Artaud • S. Beckett • E. Ionesco • E. Albee • J. Grotowski • S. Mrožek • I. Örkény	176
19.10 Ostatní dramatici: T. Williams • A. Miller • R. N. Nash • F. Dürrenmatt • J. Anouilh	177
19.11 Sci-fi a fantasy: G. Orwell • A. C. Clarke • R. D. Bradbury • I. Asimov • R. A. Heinlein • M. Crichton • U. K. Le Guinová • S. Lem • D. Brown • J. R. R. Tolkien • T. Pratchett • J. K. Rowlingová • S. King	178
19.12 Detektivní žánr: A. Christie • G. Simenon • R. Chandler	180

20. Česká poezie od konce 2. svět. v. do současnosti 182

20.1 Architektura, malířství, sochařství, hudba	183
20.2 Vývojové mezníky literatury 2. pol. 20. stol.	184
20.2.1 Literatura oficiální, samizdatová a exilová	184
20.3 Reakce poezie na válku: V. Holan • V. Nezval • J. Zahradníček • V. Závada • F. Halas • J. Čapek	184

20.4 Poezie v letech 1945–1948 (Skupina 42, Skupina Ra, Ohnice): J. Kolář • I. Blatný • V. Fischl • J. Kainar • L. Kundera • Z. Havlíček • J. Hiršal	185
20.5 Poezie od února 1948 do pol. 50. let: J. Taufer • M. Pujmanová • P. Kohout	186
20.6 Poezie od pol. 50. let do konce 60. let: M. Kundera • V. Hrabě • L. Novák	187
20.6.1 Květen: M. Florian • M. Červenka • K. Šiktanc • J. Šotola • M. Holub	187
20.6.2 Host do domu: O. Mikulášek • J. Skácel	189
20.7 Poezie v 70.–80. letech, období normalizace	189
20.7.1 Samizdatová a exilová poezie: P. Kabeš • D. Stroj • L. Koval • I. Diviš • I. Wernisch • A. Brousek • J. Gruša • Z. Hejda	189
20.7.2 Oficiální poezie: J. Pilař • I. Skála • K. Sýs • J. Žáček • P. Skarlant	191
20.7.3 Písňové texty: K. Kryl • J. Hutka • P. Dobeš • J. Dědeček • J. Nohavica • V. Třešňák	191
20.7.4 Český underground: I. M. Jirous • E. Bondy • J. Topol • J. H. Krchovský	192
20.7.5 Katolický proud: V. Renč • Z. Rotrekl • J. Kuběna	194
20.7.6 Tzv. generace osamělých běžců: L. Brožek • Z. Bratřovská • M. Huptych • J. Salaquardová • S. Fischerová	194
20.8 Poezie po roce 1989: V. Fischerová • M. Topinka • J. Pízl • P. Kolmačka • P. Borkovec • J. Typtl • B. Správcová • P. Hruška • K. Rudčenkova • R. Fridrich • M. Doležal • R. Malý • B. Trojak • K. Bouška • J. Orlová • J. Řehák	195

21. Česká próza, drama a kritika od konce 2. svět. v. do současnosti 198

21.1 Reakce na válku – 1. vlna válečné prózy: J. Drda • J. Fučík • J. Marek • A. Branald • J. Weil • J. Mucha	198
21.2 Próza v 50.–60. letech: A. Zápotocký • F. Kubka • V. Neff • M. V. Kratochvíl • J. Otčenášek • J. Marek • N. Frýd • A. Lustig • L. Fuks • K. Ptáčník • L. Aškenazy • V. Körner • A. Branald • J. Procházka • V. Linhartová	198
21.3 Próza v 70.–80. letech, období normalizace	200
21.3.1 Oficiálně vydávaná próza v období normalizace: B. Hrabal • V. Páral • J. Švejda • P. Prouza • Z. Zapletal • O. Pavel • M. Švandrlík aj.	201
21.3.2 Ineditní a exilová próza: M. Kundera • L. Vaculík • J. Škvorecký • P. Kohout • I. Klíma • J. Trefulka • O. Filip • J. Putík • E. Kantůrková	202
21.4 Próza po roce 1989: J. Novák • J. Kratochvíl • A. Berková • D. Hodrová • M. Ajvaz • M. Viewegh • M. Urban • P. Šabach • L. Procházková • T. Boučková • R. Ludva • P. Hůlová • J. Rudiš • K. Tučková • A. Mornštajnová	206
21.5 Drama 1945–1989	207
21.5.1 P. Kohout • V. Blažek • V. Havel • M. Uhde • A. Radok • O. Daněk • J. Topol	207
21.5.2 Divadla malých forem: I. Vyskočil • J. Suchý • J. Šlitr	208
21.5.3 Další divadelní scény: Z. Svěrák • L. Smoljak • J. Vodňanský • P. Skoumal	209
21.6 Drama po r. 1989: K. Steigerwald • A. Goldflam • J. A. Pitínský • P. Zelenka • D. Drábek • J. Pokorný • M. Bambušek • I. Klestilová • M. Františák • P. Kolečko • L. Lagronová	209
21.7 Vývoj literární kritiky 2. pol. 20. stol.	210
21.7.1 Noviny a časopisy pro literaturu a literární vědu	212

22. Základy literární teorie 214

22.1 Literární věda a její disciplíny	214
22.2 Poezie a próza	214
22.2.1 Poezie	214
22.2.2 Próza	217
22.3 Literární druhy a žánry	217
22.3.1 Epika	217
22.3.2 Lyrika	218
22.3.3 Lyrickoepické žánry	220
22.3.4 Drama	220
22.4 Prostředky výstavby literárního díla	221
22.4.1 Jazykové prostředky	221
22.4.2 Tematická (dějová) výstavba	224
22.4.3 Kompoziční (strukturní) výstavba	224
22.5 Literární dílo jako znak	225

Seznam odborné literatury 226**Rejstřík 227**